

O, tako natanko sem vedel,
da prideš.

Bolj plaho kot veter
se v meni je zganil
Tvoj glas.

Kako mi je dobro, kako mi je dobro,
da vem:
rože zato rasto,
da jih vidim...

Joj, kaj je naenkrat senca šla
čez nebo Tvoje duše?

V dlani, ki se nad cvet je sklonila,
se je bolest zganila.

*

Trpiš?
Tvoj molk me duši
in noč in žalost
na moje roké deži...

Jaz sem bolan in ne vem,
kje rože rasto...

Ali rože cveto
iz Tvojega srca?

Nad mojo trudnostjo
koprena nežnosti je vzšla:
in sem dete,
ki ihti
in sladko misli,
da sije v žalost Tvojega srca...

*

Za Teboj je šla moja žalost,
bleda od mučenja
kakor od zvezd,
ki tonejo...

Iskala Te je
po Tvojih stopinjah,
ki so v moji duši,
Sinja.

In Te je našla
pod daljno kupolo nebá:
kako so Tvoje róke
strahoma zakrivale
lesket srca...

*

Odprl sem okno,
da me je rdeče obsenčil večer.

O, ali vidiš?

Kot strašno svetla sanja
pred večerno zarjo je klečal
skrivnostno sklonjen
angel Oznanjenja.

Molčala sva
z rokami na duši.
V srečju se gnetla je milost ihtenja.

Še vedno,
kadar me v duši zapeče to videnje davno
— beračem in ženam smehljam se ko brat.

DAN.

JOŽE POGAČNIK.

Vsak dan — je kakor simbolno drevo:
V noč korenine vsesa
in mladike blesteče čez zarjo požene,
od hipa do hipa močnejše, močnejše.
Potem pod nebo
svojo krono košato razpne
in raste, raste, o —
veje razširja in v luč zacvete
od tal do vrhâ.
Luč — o dneva cvetovi!

In ko se zvečer svetlo cvetje ospe,
na vsakem se žarkovem traku, na vsaki se
vejici
sad potehta:
zvezde kot jabolka zlata na dneva drevesu...
— In dan zdaj smehlja je mine...

Vsak dan je kakor veliko simbolno drevo...
zame in zate — —
O človek, si že kaj obródlil?

VERIŽICA.

NARTE VELIKONJA.

I.

V pedagoškem seminarju je sedela ko-
pica dijakov in dijakinja Skalarjeva.
Profesor Krajnik je zaključeval svoje
predavanje:

»Ako zapaziš pri človeku nagnjenje, ne
zatiraj zmožnosti, ki so v njem, temveč
odpri duši nove vidike, nove cilje, da te
še nerazvite in neodkrite sile zaposliš v
dobro smer.«

Profesor je za hip prenehal ter pogledal
po poslušalcih. Skalarjeva je z očmi visela
na njem; videlo se je, da se je profesor

nečesa dotaknil, kar je njo že dolgo mučilo. V tretji klopi je sedel Okorn, ki je vse stenografiral, kar je kdo zinil pri razgovoru, kakor je trdil njegov sosed Beran.

»Kdo med nami ni še mislil na samomor?« je nadaljeval profesor, pogladivši si svojo črno brado, kakor da hoče zakriti nekakšno zadrego.

»Ah!« se je premaknila Skalarjeva in njen obraz je preletel drget.

»Kdo med nami ni mislil na samomor? Vsaj tisti čas, ko si doraščal! Toda nekateremu se vrine v dušo čisto poseben način samomora, čisto določen način. Če to nagnjenje zatre samo za hip, ga vedno zasleduje. Ustvari vse pogoje za svojo namero, čisto natanko tako, kakor si predstavljaš! V času, ko si še gospodar vseh svojih sil, da samega sebe osmešiš!«

Skalarjeva je krčevito stiskala v roki droben zvezek ter ni trenila z očesom od profesorja, ki je nadaljeval.

»Recimo: fant si je predstavljal samomor na morski obali s strelom. Tega fanta jaz dobro poznam! Stopil je čisto na rob strme čeri, globoko pod njim je pljusvalo morje, da so pršele kaplje izpod dupljine nazaj v valovje; na čelo si je nastavil revolver ter pomislil: 'Zdaj, še to minuto, pa me ni. Samo rahel pritisk, pa me ni. In valovi bodo butnili čezme!'«

Skalarjeva je zamižala ter z omotično slastjo živela predstavo, ki ji je vstala v duši. Njeno lice je bledelo, roka ji je tipala, kakor da išče opore.

Profesor je to pripovedoval z zamolklo opajajočim, nenavadno tresočim se glasom. Opazivši Skalarjevo, vso blede in drgetajočo, je sočutno opomnil:

»Gospodična Skalarjeva, ako je vzdušje pretežko, odprite si okno ali pa stopite za kratek hip na hodnik!«

Zdrznila se je, kakor da jo je poklical iz sanj, ter si rahlo se nasmehnivši obrisala pot s čela.

»Hvala, gospod profesor, saj ni nič!«

»In tisti fant se je nasmejaj svoji blodni nameri, sprožil revolver v jato galebov nad sabo, zalučal ga daleč v valove ter se nato pognal v drznem skoku v morje. Kakor da je v tistem hipu ozdravil vso srčno stisko! En sam hip, en sam svetel in močan hip. Za spomin je pobral na

obali majhno, svetlo školjko ter si jo dal vdlati v srebro kot obesek pri uri.«

»Ah!« je vzdihnila Skalarjeva, ko je tako nenadno končal. Kakor da ji je nekaj presunilo srce.

»In je bil rešen!« si je oddahnil Beran.

»Da, bil je rešen!« je smehljaje se prikimal profesor.

»Gospod profesor, gospod profesor!« je vsem v presenečenje in začudenje kliknila Skalarjeva. Kakor brezumna je planila iz klopi ter poljubila profesorju roko. »O, jaz vse to razumem! To je spomin, to je spomin!«

»No, no, predraga moja!« jo je miril profesor. »Taka reč nam služi za znanost.« Glas mu je drhtel v čudnem ganotju, ko ji je prijemši jo za obe roki pogledal v oči. Strašna tišina in osuplost je nastala med slušatelji, ki so nemo zrli ta prizor.

Profesor je nežno in rahlo spravil deklico v klop; roke so mu drgetale od usmiljenja.

»Ali ni izgubil?« je dahnila s strašnim obupom v očeh ter krčevito tiščala robec na ustne. »Ali ni izgubil?«

»Ni izgubil!« je sočutno dejal profesor.

Deklica je planila v gorko ihtenje. Neizmerna groza se ji je zrcalila na licu.

»Jaz razumem, zdaj vem vse do konca!«

»Le pomirite se, gospodična: ta Vaš slučaj je znanstveno izredno zanimiv, toda pomnite,« je povzdignil glas in jo pogladil po laseh kakor otroka, »da nam je življenje dano radi življenja in ne radi smrti; nikar ne zamenjajte smotrov!«

Skalarjevi se je za hip razjasnil obraz, in kakor da je našla novo razodetje, so se ji med smehom ulile solze po obrazu:

»Oprostite, oprostite vsi, kako sem neumna! Kako me je sram, da sem tako brezpametna!«

»Nič se ne sramujte, gospodična!« je dejal profesor z ginjeno prijaznim glasom, »solze so zdravilo, ko te boli srce v stiski in trpljenju!«

In stopil je parkrat nemirno po sobi, počakal, da so si slušatelji oddahnili, nato povzel besedo:

»Ako že pri otroku zapaziš slabo nagnjenje, je stvar lažja. Tam ga zagrabiš, preden se ukorenini.«

Kakor da si premišlja, ali bi nadaljeval, je stopil še par korakov po sobi, ozrl se na Skalarjevo, ki si je med boleznim

smehljanjem brisala zadnje solze z lica, nato sunkoma nadaljeval:

»Moj prijatelj, recimo, moj znanec, je zapazil, da je njegova žena, ko je bila noseča, kradla. Da, ukradla,« — s pri-tajeno boleznim glasom je poudaril — »ukradla na Vernih duš dan iz drago-cenega venca na osamljenem grobu živo-rdeč nagelj, ki je nihal sredi krizantem. Rekel ji ni ničesar, da njenega pregreška še bolj ne poudari, toda venec je bil kakor oropan, vse je bilo spleteno in po-stavljeno radi nageljna!«

Profesor je pripovedoval z nerazumljivo muko in prikritim boleznim gnevom: »Prijatelj je namreč bil prepričan, da bo otrok, ki se bo rodil, kradel!«

»Ali je res kradel?« je s strahom krik-nila Skalarjeva, pozorno motreč njegov obraz.

»Ni kradel!« je s ponosom poudaril pro-fesor. »Ni kradel! Otroku je pomagal!« Skalarjevi je gorelo lice, vsa zamaknjena je zrla v lepi profesorjev obraz. Iz nje-govega glasu je zvenela čudovita ljubezen in skrb.

»Naučil je otroka, da mu je pokazal vsako novo stvar, ki jo je dobil. In če si kupi eno samo pero, mu ga pokaže, da razveseli očeta!«

»In zmerom?« je vprašala Skalarjeva.

»Zmerom!« je poudaril profesor odločno in z zanosom.

Ko je odšel, se je Skalarjeva naslonila na mrzlo šipo na oknu ter začela ihteti:

»In jaz sem izgubila tak spomin.«

II

Profesor Krajnik je stopil okoli ene po-poldne v svoje stanovanje s čudnim nemirrom. Z nejevoljo je opazil, da strgulja ni na pravem mestu. Po navadi mu je prihitela naproti desetletna hčerka edin-ka. Bil je vdovec; žena mu je bila umrla že v drugem letu. Od tedaj mu je gospo-dinjila stara teta.

»Tako pozno nima več šole.« To mu je švignilo mimogrede skozi možgane, dočim so mu bile misli še pri predavanju. Skalar-jeva mu ni hotela izpred oči. »Svet je še zmerom enak, niti za ped nisi še pre-maknil duše z intelektom!«

»Ali ni Dane doma?«

»Seveda je! V tvoji sobi se uči!« je dejala stara teta, ki je pokukala iz kuhinje.

Osupnil je, nato na rahlo odprl vrata k otroku.

Deklica je sedela sredi svojih igrač ter vsa zaverovana nekaj ogledovala. Umrši očeta pred seboj, je za hip zdrevenela, a nato sunkoma položila lutko na svetel predmet, ki ga je bila spustila na tla, ter nenavadno razigrano planila očetu na-proti.

»Atek, kako si danes pozen!«

Dvignivši jo k sebi, ji je pozorno pogledal v oči; deklica je povabila pogled, nato se mu izvila na tla ter pograbila oni svetli predmet. Bila je zlata verižica z zlatim obeskom sikstinske Madone.

»Atek, to sem našla!«

»To si našla? Na cesti?« jo je ljubeznivo posadil na kolena. »Po poti v šolo? Ali iz šole?«

Glas mu je drhtel in krčevit trepet mu je šel skozi ude:

»Kje si našla in kdaj?«

»Iz šole! Ne, pravzaprav —« se je po-pravljala deklica, »da, iz šole.«

»Na stopnicah?«

»Ne, atek, v šoli!«

»Na hodniku?« je mrzlično silil vanjo.

»Da! — Ne, atek, v šoli!«

»V sobi?« se je zdrznil profesor in kakor leden žvižg mu je šlo skozi sree. V tistem hipu je zunaj zazvonilo; deklica mu je planila iz naročja.

Čez hip je potrkal, rahlo in plaho je vstopila Skalarjeva. Hčerka se je tik mimo nje izmuznila iz sobe.

»Oprostite, gospod profesor!« je dahnila dijakinja ter obstala na pragu.

»Prosim, izvolite!« ji je stopil nasproti. Posadil jo je na zofo ter začudeno zrl v njen prepadeni, ves nemirni pogled. Kakor da strmi iz daljne globine.

»Gospod profesor, jaz... jaz... Čudno se Vam bo zdelo... Gospod profesor... To je tako grozno...«

Trgala je žepni robec ter s silo pridrževala solze. Poteze okoli ustnic so ji igrale v nervozni napetosti.

»Gospod profesor... pomagajte!« je nato kriknila na ves glas ter plaho kakor senca pokleknila predenj. »Gospod pro-fesor, oprostite, jaz sem neumna ženska, jaz sem tako nespametna!«

»No, no!« jo je prijazno dvignil profesor, s skrbjo opazujoč njeno vedenje. »Izvolite sesti nazaj! Kar sedite, pomirite se in govorite, da Vam bo lažje...!«

»Vem, gospod profesor, da Vam lahko vse zaupam; videla sem Vam v dušo...« Kakor dete mu je zaupljivo zrla v oči. Njen glas je razodeval stisnjeno muko, in ko je tako sključeno sedela na zofi, je je bilo komaj, da bi jo dvignil na roke. Z zadrego in rahlo iskajoč je vprašala:

»Tisti fant ste bili Vi sami?«

»To ni bilo težko uganiti!« se je dobrohotno nasmejal profesor ter zapazil, da se mu roka trese od neznanega nemira, ki se ga je pollaščal. Oprijel se je za stol.

»In tista školjka?«

»Ali bi jo radi videli?«

»Da, prosim,« je prikimala polglasno.

»Rada! — Ne zamerite!« se je opravičevala vljudno in vdano. »Ne nosite je s seboj!«

»Tukaj je!«

In vzel je s srebrom okovano školjko iz miznega predalčka.

»Ali je ne nosite s seboj?« je ponovila ter mu verno pogledala v oči. »Ko sem šla k Vam, mi je ta misel najbolj brnela po glavi. Ali je ne nosite s seboj?«

Kakor da s silnim strahom pričakuje odgovora.

»Ne, ne nosim je, draga moja gospodična. Odkar imam otroka, ne zamenjujem smotrov!«

Rahel trepet in globoka ljubezen je zvenela iz njegovih besedi.

»Razumem!« je dahnila, kakor da se ji je odprla nova skrivnost. »Otrok je torej tisto!« In strašna groza ji je legla na obraz. »Otrok je tisto drugo! In jaz... jaz sem izgubila oboje!«

V bolelnem histeričnem krču se je zvila v dve gubi ter začela ihteti na ves glas.

»Gospod profesor,« je jecljala, »jaz sem tudi imela otroka in je umrl. In ko mi je fantek, star dva meseca, umrl, sem nenadoma čutila, da sovražim njegovega očeta. Ne sovražim: zoprni mi je bil in strah me je bilo pred njim. Zaradi njegove plahe čudi me je bilo strah in zaradi tega sem ga sovražila. Prišel je drugi dan po pogrebu, prej si ni upal, tudi ga ni bilo nič zraven, ko je otrok umiral. Sama sem sedela pri mrličku v

bolnišnici od polnoči do ranega jutra in nisem nikogar poklicala. Po pogrebu je prišel on« — oči so se ji zasvetile v neizraznem zaničevanju — »in pokazala sem mu vrata. Da, pokazala vrata!«

Premagal jo je plač.

»Čez dva dni«, je nadaljevala po premolku, »je prišel spet. Žalosten je vstopil, bled, na očeh se mu je poznalo, da ni spal dve dolgi noči. Položil je na mizo zlato verižico z Madono ter dejal: ‚Za spomin in ko ti bo težko!‘ Dejal je ter se obrnil brez vsake druge besede. Žalosten je bil. Kaj bo! Ubog je bil in šele v petem semestru. Na vratih se je okrenil, rekoč: ‚Obljubi mi, da boš verižico nosila na vratu!‘ Meni ga je bilo v hipu žal; imela sem ga rada in sem prikimala. O, jaz sem ga imela rada, toda tistega o otroku nisem mogla pozabiti. Tisto je ležalo kakor črna tema med nama: prvo noč po pogrebu se mi je namreč vrinila misel, da je on otroka ubil z željo, s svojo lastno željo!«

»No, no, gospodična!« jo je miril profesor.

»Da, z željo!« je bruhnila iz sebe. »Otrok je začel bolehati tisti dan, ko me je prvič obiskal v bolnici. In če ga ni bilo teden dni, se mu je boljšalo, kakor hitro je spet prišel, je otrok upadal. Toda ko je dete umiralo, ga ni bilo! Da, takrat ga ni bilo in vso tisto noč sva bila sama v sobi, niti luči si nisem upala prižgati, da ne pridejo ter ga ne odneso!«

Solze so ji hotele zaliti glas.

»In jaz sem imela njega in dete tako neizmerno rada! Vem, ves svoj denar je dal za verižico, stradal je, da jo je kupil. In obljubila sem mu ter si jo obesila okoli vratu. ‚Za spomin in ko ti bo težko!‘ Priznam, gospod profesor, ne verujem in obesila sem jo radi obljube in spomina in ko mi bo težko!« je še enkrat poudarila. »Tudi Vi ste školjko vzeli za spomina voljo in ne radi drugega. Tudi Vi ne verujete v nadnaravne, recimo, božanske mistične sile; sami trdite, da je vse samo eksperiment!«

»Ne prav tako, gospodična, ne prav tako!« se je zamišljeno otresel profesor in oči so mu strmele v verižico, ki je bila padla pod mizo. »Približno, samo približno! Verujem v še neznane duševne sile, ki jih mora eksperiment šele odkriti!«

»To je vendar vseeno, gospod profesor!« je vzkliknila. »In da boste takoj imeli takle eksperiment: Jaz sem ono verižico izgubila. In od takrat se me lasti občutek strašne osamelosti in praznote. Vse je prazno, vse se izmika in v meni zori čim jačje grozna želja, da bi umrla. Da bi umrla! Dokler sem imela verižico, sem se čutila varno radi spomina; čudna sila je v nji. Zadnje dni pa je vse izginilo, vse izginilo!«

Z neizrekljivo muko je pripovedovala vse to. Prsti, s katerimi je vila žepni robee, so ji drgetali kakor v vročici in oči so ji gorele kot v blaznosti.

»Zadnje dni je vse izginilo in jaz sem že našla kraj, kjer se vtopim, gospod profesor!«

Kakor da jo je dvignila neznana sila, je planila kvišku, toda profesor jo je ujel za roko ter dejal s čudno trepetajočim glasom:

»Pomirite se, draga moja; morda verižico še najdetel!«

»Ah, nikoli! V tem mestu nikoli! Gospod profesor, ako me ne bo več, potem me ne iščite više od marmornatih stopnic. Tam se vržem v reko, ko bo kelih prekipel. Niti verižica sama ne bo pomagala; odkar je nimam, sem pregledala vse svoje življenje ter spoznala, da je vse ničevno, da je vse laž, da je vse pehanje, ves trud sama prevara src. Zdaj razumem Schopenhauerja! Da, razumem ga! Toda on, on je bil strahopetec, ki je umetničil z resnico ter samega sebe slepil, da mu ni bilo treba na sebi izvesti zadnjih posledic lastnega nauka in spoznanja!«

Zaničevanje, ogorčenje in sovražstvo je bruhalo iz nje, da je kričala v histerično visokem glasu.

»Ali, gospodična!« jo je miril profesor, potisnivši jo nazaj. S strašno napetostjo v obrazu, ne da bi trenil z očesom, je pobral verižico s tal, rekoč:

»Oglejte si, gospodična, ali ni morda ta verižica Vaša!«

Sovražno trd je bil njegov glas. Roka se mu je očitno tresla. In lice je zadobilo izraz človeka, ki visi na eni sami niti nad prepadom.

»5. novembra 1920!« je kliknila Skalarjeva, ne da bi pogledala, naglo pograbila za verižico ter obrnila obesek.

»Da, je! Glejte, tu je datum. 5. novembra 1920. Pet dni po otrokovi smrti!«

Profesor se je sklonil smrtno bled k obesku: »Da, Vaša je!« je povlekel z ledeno hladnim glasom ter si krčevito segel v lase. »Vaša je! Vzemite jo! In kje ste jo izgubili?«

»Od kavarne ‚Stella‘ do univerze!«

»Po poti mimo muzeja?«

»Da!«

»Natančno prav!« je dejal, zamišljeno zroč predse. »Vzemite, gospodična!«

Njegov glas je drhtel v boleštnem usmiljenju ...

»In tista misel na marmornate stopnice je samo kruta šala Vaših trudnih možgan. Odpočijte si. In kadar še pride, pomislite name; bodi Vam to v drugi spomin!«

Rahlo ji je pogladil lase ter jo prijel za roke, ki so tako bolno radostno tiščale verižico. V očeh se je iskrila za solzami čudna sreča in lice ji je od blaženega ganotja drhtelo in utripalo.

»Poljubite me, gospod profesor! Vsaj kot starejši brat, če ne kot oče!« je zaprosila z ihtečim glasom. »Nikogar več nimam na svetu — tako bom imela vsaj nekoga, ki bom mislila nanj!«

In profesor, sam smrtno bled, je prijel njen beli obraz ter jo trikrat poljubil na čelo:

»To bodi za očeta, to bodi za brata in to za prijatelja zvestega!«

Z drhtečimi rokami ji je vzel iz rok verižico ter ji jo obesil okoli vratu.

»Gospod profesor!« je jecljala od nezimerne ganotja. »Hvala lepa, gospod profesor!«

»Prijatelj!« je odvrnil profesor.

»Kaj Vam je?« je plaho vzkliknila, videč, da išče z roko, kam bi se prijel.

»Nič ni, prijateljica draga, nič ni! Le pomirite se!« se je zdrznil, spravil jo narahlo do vrat, kjer mu je v naglici v solzah in vroče poljubila roko.

Vrnivši se v sobo je trdo in trudno sedel na stol ter si z bolešno kretnjo krčevito segel v lase. Kakor da je vlovil daljno, dolgo iskano, a v hipu dozorelo misel, je s smrtnim poudarkom dejal:

»Ali se je lagala ali ukradla!«

V grozni sumnji je hotel že vstati, ko so se s hruščem in truščem odprla vrata; Dana je razposajeno in brezskrbno planila

v sobo ter se mu priliznjeno vrgla okoli vratu.

»Pojdi, atek, k obedu: to gospodično si pa dolgo izpraševal. Ali je znala? Vsa vesela je odšla.«

»Poslušaj, Dana; imela si srečo: ta gospodična je prišla po svojo verižico. Tista verižica je bila njena!«

Strog in neizprosni je bil njegov glas; deklici so se orosile oči.

»Atek, to pa ni res!« je v naglici trmasto odgovorila.

»Dana, to je res!« je temno pogledal profesor. »Tvoj atek ne laže!«

»Da,« se je zmedel otrok. »Če jo je pa Furlanova našla!«

»Komu si jo vzela ti?«

Bled in prepaden je bil njegov obraz, z mrzlim in polblaznim bleskom v očeh je posadil otroka na kolena. Deklica je vsa trepetala v rokah med njegovim svinčeno osornim in zamolklim vprašanjem.

»Atek, atek!«

»Komu si jo vzela?«

S strašno stisnjeno muko je ponovil besede. Prijel je kodrasto glavico z obema rokama, kakor bi jo hotel pobožati. Neizrekljiva boleost mu je grabila sree, kakor da ga nekaj duši; ves se je tresel od blazne vročice.

»Furlanova jo je našla, ko sva šli v šolo in pod klopjo sem ji jo vzela. Saj ni bila njena!«

Otrok je trmasto in našobljeno poudaril zadnji stavek ter se poizkušal izmuzniti. Takrat je profesorja prešinila divja bolečina; pritisnil je deklico k sebi ter ugotovil v strašnem razodetju:

»Lagala in kradla! Ti, moj otrok, lagala in kradla!«

V blazni grozi so se krčevito stisnili prsti; deklica je rahlo zaječala, zamolklo zagrgrala ter otepla z rokami. In ko so se prsti spet razklenili, je dete brez življenja omahnilo očetu na kolena.

Profesor je za hip nemo zastrmel v mrlička, nato prijel deklico v naročje, jo začel tresti, klicati po imenu, poljubljati. Zaman! Kodrasta glavica je brez moči omahovala na njegovi roki, na licu in okoli usten je ostalo nekaj kakor nekriknjen, neizgovorjen očitek. V blazni boli je nato planil k durim, jih zaklenil ter položivši deklico na divan natrgal in nastlal okoli

nje cvetja, ki je stalo na oknu. Rahlo kakor tat se je splazil ter prisluhnil pri vratih, potegnil iz mize pištolo ter naslonil svojo glavo k otrokovi...

Čez nekaj minut je planila iz stanovanja na cesto stara teta, tresoč se po vsem telesu, ter jecljala hripavo brezzvezne besede:

»Tam gôri... profesor... tam gôri...«

III.

Ko so večerne izdaje prinesle vest o grozni družinski tragediji, je Skalarjeva sedela v seminarju.

Okorn je bil pravkar prišel k njej s svojim dopoldanskim stenogramom, proseč jo, naj mu pove, ali je vse napisal po resnici. Pravzaprav je prišel iz gole radovednosti, kakšen znanstveno zanimiv slučaj je profesor mislil.

Skalarjeva se je bila po obisku pri profesorju vsa pomirila. Čudovita blaženost in topla hvaležnost ji je polnila srce, da bi bila vzkliknila od nepopisnega občutka in olajšanja. Silna čuvstva so plala v njeni duši, kakor da se je razlilo v njej celo morje solnčne sreče.

»Da, gospod Okorn,« mu je pritrdila, ko ji je prebral stenogram, »življenje nam je dano radi življenja in ne radi smrti! Ali imate tako napisano?«

»Kdaj pa slišimo Vaš zanimivi slučaj?« jo je naravnost vprašal, ne da bi se kaj zahvalil za pojasnilo.

»Gospod Okorn, tega pa niti s stenogramom ne zagrešite!« se mu je nasmejala Skalarjeva ter pospravljala svoje zapiske, da odide.

V tistem hipu je vstopil bled in prepaden dijak Beran. Glas se mu je tresel kakor zasolzen, in toliko da je iztisnil čez ustnice:

»Profesor Krajnik je mrtev!«

Dijaki so planili kvišku. Skalarjeva je obnemela, segla nato po list, ki ga je oni držal v rokah, mrzlično preletela z očmi stolpce ter po prečitaniu debelotiskane vesti kriknila, kakor da jo je kdo sunil v srce:

»Prijetelj!«

Opotekla se je ter zgrudila nezavestna ob klopi na tla.

Spravili so jo k sebi. Ko jo je hotel Okorn spremiti domov, je odklonila, dasi se je

komaj držala na nogah. Okorn je začuden gledal za njo, zmajal z glavo in dejal: »Zdaj pa profesor ne bo obrazložil nje-nega slučaja. In vsa zaljubljena je bila vanj; že zjutraj sem to vedel!«

»Eh, kaj veš!« je jezno dregnil vanj Beran, da bi s tem udušil solze, ki so mu hotele zaliti glas.

Skalarjeva se je, prišedši po stopnicah v avlo, ozrla mehanično nazaj ter dejala:

»Prav takšne so one stopnice!«

V glavi ji je kljuvalo, zmedeno so se ji podile misli in v srcu jo je tiščala neizmerna bridkost. S čudno naslado je ponovila, stopivši skozi glavni vhod:

»Prav takšne so one stopnice in šest jih je in potem je voda!«

PRETRGANO SOGLASJE.

TONI SELIŠKAR.

Nevidna roka je risala na nebo Kandinskega inspiracije.

Večer, ves prepojen s pojemajočo zarjo, je objemal noč

sladko, nebeške miline polno,
z vso strastjo večne ljubezni,
objemal jo in poljuboval
ter jo božal z mehкими dlanmi
po svilenih laseh,
da so se razprostrle
od zemlje do neba
in so se prelivale tam iz
inspiracije v inspiracijo,
dokler nista bila eno, noč in večer.

Godba, tako nepopisno lepa, kakor da bi na mesečno srebrnino z zlatim kladevcem tolkel nekdo, je padala iz godala, skritega v neskončnosti.

Ob vodometu v parku sem sedel v tej sladki noči zadovoljen, brez sanj, brez misli, brez pesmi — o, kako srečen je človek takrat.

Ali, prišla je zavist od nekod.

Zaslišal sem nerodne korake po nežnem pesku in izza palme je skočil hripav smeh pijanega moža,

ki se je zaletel v moje soglasje, da se je zamajalo kakor pajčolan v rahlem vetru.

Že sem se stresel od tesnobe in žalosten sem položil roko na svojo levo stran.

In še je iz teme švignil ženski krik, zamolkel kakor nočne ujede, in mi je izključal soglasje v neštevilne kosce, ki so se kakor jesensko listje razpodili po dolgem drevoredu.

Skočil sem po poti — pa nisem mogel hiteti.

Čudno težko sem vzdigoval noge in zaželel sem si Mefistovega plašča, da si ne bi nog omadeževal na umazanih človeških tleh.

IZPREHOD.

JOŽA LOVRENČIČ.

Prišla je pomlad in dva ptička, da, ptička,
sta v grm zeleni zletala,
sta drobno gnezdo spletala
dva ptička.

Z neba premodrega je solnce, da, solnce,
na grm zeleni sevalo,
še s cvetjem ga odevalo
to solnce!

Pa pridem jaz spresam po stezi, da, stezi,
in gledam ptičici drobni
in gledam grm, ki zeleni
ob stezi.

In ptiček en dva tri zapel je in pel je:
Le kdo bi se grdó držál,
ko Bog nam pomlad je poslal
v veselje!

In ko sem vračal se čez polje, da, polje,
Bog ve, da mislil sem na te,
ki si se vkradla mi v srcé,
in bil sem dobre volje!